

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

8 Ağustos 1938’de herhangi bir suç isnadına, sorgulama ve yargılamaya muhatap olmadıkları hâlde köylerinden, tarlalarından, evlerinden alınan 100 dolayında suçsuz insan saatlerce yürütülerek Erzincan, Ovacık-Dersim sınırında 2.700 rakımlı Zini Gediği’nde topluca kurşuna dizilirler. Erzincan’ın Kılıçkaya, Galolar, Mağaçur, Brastik, Balıbey, Kismikör köylerinden olan bu masumların ortak özellikleri Alevi olmalarıdır. Bu katliamın olduğu dönemlerde Zini Gediği’nin de dâhil olduğu bu alan yasak bölge ilan edilmiş, böylece katledilen masumların cesetleri kurda kuşa yılanlara yem olmuştur. Kendilerine bir mezar yeri, bir kefen dahi fazla görülmüştür.

Her yıl olduğu gibi bu yılda 6-7-8 Ağustos tarihlerinde Erzincan’ın Kılıçkaya köyünde kayıp yakınları, demokratik kitle örgütleri ve siyasi parti temsilcileri ile birlikte bu katliamın aydınlatılması için Zini Gediğine yürünerek anmalar yapılacaktır. Aradan geçen 86 yıla rağmen katliamın sorumluları ile ilgili herhangi bir yargılama yapılmamış ve dava süreci AHİM’e intikal ettirilmiştir. Diğer taraftan, bu güne kadar defaatle Meclise sunulan Soru ve Araştırma Önergelerimize cevap dahi verilmemektedir. Söz konusu fiziki ve kültürel imhanın bütün yönleriyle açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm meşru taleplerinin istisnasız yerine getirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98. TBMM İç tüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması Komisyonun kurulmasını arz ederim.

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

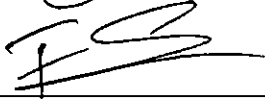
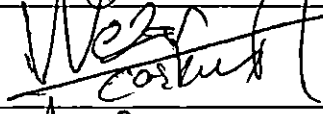
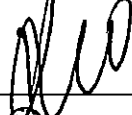
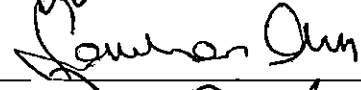
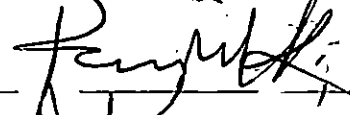
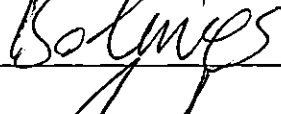
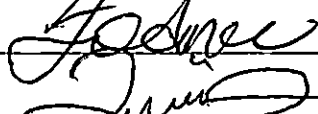
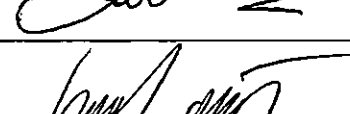
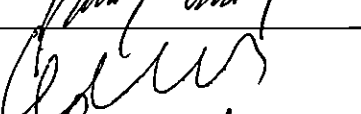
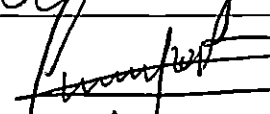
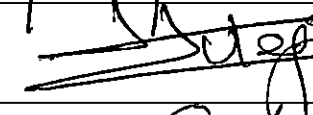
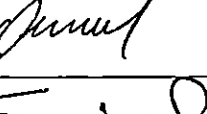
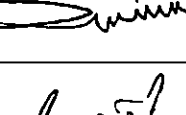
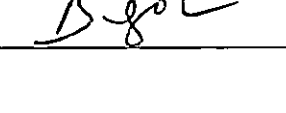
8 Ağustos 1938 sabahı. Sabahın erken saatlerinde askerler, o zaman Dersim sınırları içerisinde olan (bugün Erzincan sınırları içerisinde) Surbahan ve çevre köylere gelirler. Albay Reşat Hallı’nın Genelkurmay Başkanlığı belgelerine dayanarak yazdığı Türkiye Cumhuriyeti’nde Ayaklanmalar adlı kitabında belirtildiğine göre o gün 9. Kolordu Karargâhı ve bağlı birlikler Surbahan’da; 3. Tümen ve bağlı birlikler de Zeyni (Zini) Gediğindedirler. (s.450) Görevli askerler 100 kadar Alevi erkeği, devrilen bir kamyonu kurtarma bahanesi ile toplarlar. Köylüler üç gün bir ahırda tutulurlar. Aralarında şehir esnafından kişiler olduğu gibi ortaokul öğrencileri, muhtarlar, çeşitli mesleklerden insanlar da vardır. 3 gün sonra yaşları 17 ile 80 arasında değişen 100’e yakın köylü iplerle birbirlerine bağlanırlar. Köylülerin yakınları, çoluk çocuk, kadın herkes bağırsı çağrış feryat içindedirler.

“Siz Kızılbaşsınız” denerek yürütülürler, ta ki Ovacık sınırında olan 2700 metredeki Zini Gediği’ne kadar. Burada kurşuna dizilirler. 3 kişi kaçabilir. İkişi yakalanır, başları taşla ezilir. 1 kişi ise kaçabilir ama bağırsakları dışarıdadır, bir müddet sonra ölür. Katledilen köylülerin cesetleri öylece bırakılır ortada. Yasak bölge olduğu için yıllarca kimse gidemez Zini Gediği’ne. 1950’li yılların başında ancak insanlar gidebilirler. Ve orada üst üste yığılmış kemikleri görürler.

Ne öldürülenler ne de yakınları hiçbir zaman bu kişilerin neden toplanıp öldürüldüğünü öğrenemezler. Katledilen köylülerin aileleri Balıkesir ve Edirne başta olmak üzere hiç bilmedikleri, tanımadıkları batı illerine 10 yıl geri dönmemek şartı ile sürgüne gönderilirler.

Katledilenlerin çocukları 8 Temmuz 2014 tarihinde demir ve çimento kullanılmadan ve tamamen oradaki doğal taşlardan bir anma mekânı yaparlar. Her yıl Erzincan’ın Kılıçkaya köyünde kayıp yakınları, demokratik kitle örgütleri ve siyasi parti temsilcileri ile birlikte bu katliamın aydınlatılması için çağrı yapılır ve Zini Gediğine yürünerek anmalar yapılır. Ancak taşlarla yapılan bu anma mekânı bile 2020 Ağustos ayında kimliği belirsiz kişilerce saldırıya uğramış ve anıtın içinde bulunan kemikler etrafa saçılmıştır.

Tüm bu nedenlerle, 1938 yılında Erzincan Zini Gediğinde yaşanan katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması, o döneme ait tüm arşivlerin açılması, bu suçu işleyenlerin ve emri verenlerin gıyabında da olsa yargılanıp cezalandırılmaları, söz konusu fiziki ve kültürel imhanın bütün yönleriyle açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm meşru taleplerinin istisnasız yerine getirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını çok önemli ve gerekli görmekteyim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	